

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a esc de 2 ori: Mercuria si Duminea, F6ia, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tiera esterne 16 fl. v. a. pe unu anu seu 3 galbini mon. sunatoria.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicara.

Nr. 49.

Brasiovu 10 Iuliu 28 Iuniu

1869.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasiovu 7 Iuliu. (Examine.) In septeman'a acesta decurgu mereu examinile la gimnasiulu romanescu gr. or. de aici si Sambata se va tiené examinele de maturitate, cu care se pune fine anului scolasticu. Duminea viitoria se va serba Te Deum, dupa care se va celebra festinulu inchiatoriu cu cetirea clasificatiunilor. In gimnasiulu sasescu examinele se voru tiené catra finea lui Iuliu, fiinduca superintendentulu sasu vre a fi de facia dimpreuna cu comisiunea, care, compusa din barbati de scola din tote instituttele sasesci, are insarcinarea a se convinge cu strictetia despre intregu progresulu, ce se face pentru natiunea si confesiunea loru in aceste scoli, precum si despre scaderile, cari ar' fi de suplinitu pentru viitoriu in verce ramu de institutiuni seu arte impreunate cu ea. De altmintrelea atatu gimnasiulu romanu catu si celu sasescu remanu totu pe lunga terminulu inceperii si finirii cursului scolasticu ca si pana acum cu acelasi planu si cu aceeasi ordine de invetiamentu ca si pana aici, din temeiu, ca pana candu vreunu opu de ordine nu e completu, mai perfectu si mai corespondentiu scopului institutiunii, decatu celu de pana acum, nu se potu abate dela acesta cu scaderea progresului. —

In gimnasiulu rom. cat. cursulu exameloru ca petutindeni in gimnasiale rom. cat. incepe in lun'a lui Iuliu si se termina pana in 1-a Augustu, reincependuse cursulu viitoriu numai in 1-a Octobru dupa ordinea cea noua ministeriale pentru instituttele media, care inca se primi de catra ordinarietatele rom. cat. din tota Ungaria, dimpreuna cu limb'a maghiara administrativa. Acestu normativu „Gymnasiumi rendtartás és fedyelem“ etc. Ordinea gimnasiale si disciplina, s'a introdusu si in Transilvania la r. c. inca cu Nr. gub. 7921 din 16 Aprile, Nr. min. 6020 din 4 Aprile si Nr. ordinarietatei r. c. 1251 din 26 Aprile. Se pare a fi unu extrasu in parte micutelu perfectibilu din proiectulu de organizatiune cu pre pucina abatere dela elu in esenti'a lui. — Despre rezultatulu examinelor vomu refera dupa decurgerea loru. —

Regimulu ungurescu provoca comun'a d'aici se se dechiare, ca ce vrea a contribui pentru redicarea unei scoli reali superiori si responsulu e, cada locu si lemne pentru didire si 15° lemne focali. — Sasii redica scola agronomica, la care se va arunca contribuere preste pamenturi si se dau 40 jugure de pamentu comasatu in arenda eftina. — Vomu sustiené cu contribuirile nostre scoli in cari junimea si limb'a romana — dupa usi. — Avemu volnicia se ne cultivamu junimea, cum vomu vrea, cu midiulocele nostre, dela ceea ce nu ne pote impedeacnici chantatarulu. —

Une reflexiuni private.

Program'a pentru adunarea generale a „Asociatiunii romane transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu“ dimpreuna cu convocarea ei pe 10 Aug. c. n. la Siomcut'a publicata in Nr. tr. ne maresce mesur'a dorintelor si a sperantelor, ca in an. viitoriu vomu vedé insirate in ele si sidintiele sectiunilor pentru diversi rami de cultur'a poporului romanu, cari se proiectasera

fara a esi la vietia pana astadi. § 2 din statute: „Scopulu asociatiunii e inaintarea literaturii romane si „cultur'a poporului romanu in deosebitele ramuri“, seu specialitati, are base deajunsu pentru ramurirea asociatiunii in atatea sectiuni, cati rami de cultura se afla de lipsa neaperata pentru cultur'a poporului romanu.

Specialitatile seu ramii pretindu dara neaperatu si ramurirea asociatiunii in mai multe sectiuni cu activitate speciale pentru fiacare ramu de cultura, cu atatu mai vertosu, ca-ce prin impartirea activitatii membrilor la inaintarea culturii poporului in mai multe specialitati, s'ar castiga mai multe si mai ne'mpartite poteri pentru fiacare ramu de cultur'a poporului si inaintarea ei ar' deveni mai rapede si mai intinsa preste totu poporulu.

Adunarea generale din Siomcut'a ne va implini cea mai urgenta si cea mai insetata dorintia pentru inaintarea si mai intetit'a latire a culturii poporului romanu, deca pe basea § 2 susucitatu si in poterea § 23 lit. c) indata la alegerea comisiunilor indatinat va vota si pentru alegerea unei comisiuni, cu insarcinarea, ca in poterea numitorilor §§ se proiecteze deodata impartirea tuturor membrilor asociatiunii, ce se voru afla presenti, in atate sectiuni, cati rami de cultura facu de lipsa poporului romanu, lasanduse usia la intrare in vercare sectiune orcaruia din cei absentii, cari voru vre ca membri ai asociatiunii a se alipi si a conlucra in cutare ramu de specialitatea cunoscintelor sale. In capulu fiacarui ramu seu divisiune se se asiedie ex offo prin asociatiune cate unu membru din cei 12 ai comitetului, care ca presiedentiu s'o conduca preste totu anulu, conlucrandu in cointielegere si cu ajutoriu imprumutatu pentru cultur'a poporului in specialitatea aceea preste totu si petutindenea, er' despre rezultate va referi ca membru alu comitetului asociatiunii din timpu in timpu la adunariile lunari si an. — In poterea § 24 deca se va afla neaperatu s'ar pote si specificá datoriele sectiunilor prin adausu la statute de atatea instructiuni, cate sectiuni voru fi, ori numai prin una ordine interiore de lucrari. —

Asemeni sectiuni pentru cultur'a poporului a-fara de cea filologica, cu care se facuse inceputu, se afla absolute necesarie:

a) Una pentru latirea cunoscintelor agronomice si economice mai racionate intre poporu, care inainte de tote se lucre pentru ca invetiatiulu din fiacare comuna romanésca se invetia in vacantii si agronomi'a practica, ca se pota propune in scóle si se midiuloceca, ca invetiatiu pe viitoriu se fia bine iniciati si in agronomia. Sibiuulu, Blasiulu si Naseudulu, ar' pote inlesni succesele acestei sectiuni adaugandu deocamdata cate unu profesoru de agronomia pela instituttele pedagogice etc.

b) Pe gutulu Brasioveniloru se se arunce obligamintea de a ajuta succesele sectiunii comerciale si c) industriarie prin redicarea unei scóle reali si comerciale ajutorindu-o tota sectiunea la acesta si conlucrandu cu totii, pentru inlesnirea asiadiarei la meserii si negotiu prin tote orasiere.

d) Una sectiune pentru latirea cunoscintelor juridice prin conlucrarea la redicarea unei academii romane de drepturi, miscandu tota petr'a pentru catu mai curund'a ei infintiare cu puteri intrunite.

e) Una sectiune pentru inlesnirea tiparirii cartiloru poporale cu pretiu catu se pote mai usioru,

ceea ce lesne s'ar pote face si prin subscriptiuni pana la esirea speselor tiparirii s. a. mai multo, sectiuni: istorica, matematica, geologica etc. etc.

Resultatulu estorufeliu de sectiuni, de va fi si mai micu, cu timpu elu se va totu mai mari si consolida, si emulandu intre sene, ajutate si de matrea reuniune, ne voru frementa cu mai mare succesu in intregitatea actiunii loru, fiinduca se va castiga prin ele si aplecare mai mare la sacrificia pentru ramii predilectiuniloru, la a caroru cultivare se afla orecum engasati si cu ambiunea si cu interesulu. — Aceste numai ca nesce doriri si opiniuni private ale Red. —

Domnulu meu!

Domni'a Ta scii, ca in Martiu alu anulu 1868, candu am inchiatiu polemi'a cu „K. Közl.“, am dechiaratu, cumca in patri'a mea imi e preste potintia de a mai lua parte la discusiuni de natura politica. De atunci am mai publicatu cate ceva inca numai pre catu au tienutu procesele trase de peru din caus'a pronunciamentulu dela Blasiu. De optu luni incóce nu am mai scrisu nimicu de natura politica in nici unulu din diariile romanesci, nici in patria, nici afara din patria, nici subscrisu, nici anonim, adica precum este anonima intrég'a publicitate politica in Europ'a, cu singura esceptiune de unele tiera, in care se mai inbuiba despotismulu, spionagiulu si spiritulu de inquisitiune, carele poruncesce publicistiloru si corespondentiloru, ca se se subscria cu numele intregu. Era deca se voru fi aflandu unii ómeni alu caroru modu de scriere semena cu alu meu, acesta impregiurare nu mi se pote imputa mie. Eu inse dau voia tuturor redactiuniloru romanesci, catra care me voi fi adresatu vreodata cu ori-si-ce scriere, ca se anumesca in faci'a publiculu toti articlii cati ii voru fi primitu dela mine*).

In catu pentru inemicii mei personali ii rogu inca odata, ca se fia prea siguri, ca m'am tienutu si me voiu tienea in totu restulu vietiei mele strinsu de parol'a ce le-am datu in Decembre 1866: odata pentru totudéuna. Le ceru ertare, deca cumva ii voiu fi vatamatu vreodata inainte de 1866, amestecandu persón'a cu caus'a, precum facu dumnealoru; ii rogu inse, ca densii inca se se lase incái de cugetulu de a si resbuna pana in a trei'a generatiune; se-si resbune adica numai de mine, nu si de ai mei.

Rogandume, ca se dai ospitalitate acestoru linii in Gazet'a, in care lucrasem si eu in cursu de treidieci de ani, suntu s. c. l.**)

G. Baritiu.

Protocolu din 8 Iuniu 1869

luatu in resiedinti'a vicariale asupra concludelor conferintiei intielegintiei romane gr. cat. din districtulu Fagarasiulu convocata din partea rsm. vicariu Ioane Antonelli in urm'a cerculariulu metropolitanu emisu in 17 Maiu 1869 Nr. 705.

Adunanduse intieleginti'a romana in diu'a susu citata in resiedinti'a vicariala, rsm. d. vicariu face

*) Catu privesce Redactiunea „Gazetei Transilvaniei“; apoi ea nu ascunde adeverulu, ca totna se implinesce anulu, de candu in colónele ei nu s'a tramisu spre publicare nimica nici suptu timpulu procesulu pronunciamentalisticu. — R.

**) Bucurosu totudéun'a si in alte cause mai pucinu intristatorie, decum e trasaritiu'a indiscretia, care a fostu destoinica a provoca din prepusu reutatosu inca si asia ceva. — Ne aducemu aminte de unu articulu din „Trompet'a Carpatiloru“ despre machinele, prin a caroru ajutoriu ajunsesera bulgarii a deveni sclavii turciloru. Lu vomu publica si noi. — R.

